

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Koszty kwalifikowane dla projektów składanych w
konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3
*Programu Operacyjnego Innowacyjna
Gospodarka, 2007-2013***

Dział Finansowy

NARODOWE CENTRUM BADAŃ I ROZWOJU

Zasady kwalifikowania wydatków określają:

- Katalog kosztów kwalifikowanych dla projektów składanych w konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3 POIG - załącznik nr 3 do Regulaminu Przeprowadzania Konkursu;
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 października 2010 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;

Zasady kwalifikowania wydatków określają również:

- Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (część ogólna Wytycznych od Rozdziału 1 do 6) - wersja z dnia 29 marca 2011 r. oraz
- Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 – wersja z dnia 20 kwietnia 2010 r.

Realizacja Projektu nie może zostać rozpoczęta przed rozpoczęciem okresu kwalifikowalności wydatków tj. wydatki mogą być kwalifikowane (Projekt może zostać rozpoczęty) po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie.

W przypadku poniesienia jakichkolwiek wydatków przed rozpoczęciem okresu kwalifikowalności wydatków (dniem złożenia wniosku o dofinansowanie) wszelkie koszty w ramach Projektu zostaną uznane za niekwalifikowane.

Rozpoczęcie Projektu należy interpretować zgodnie z definicją zawartą w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013* (5.3 Podrozdział 3 - Warunki kwalifikowalności wydatków w projektach realizowanych w ramach programów pomocy publicznej).

Kategoria W

Koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, osób zatrudnionych przy prowadzeniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, w części w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją Projektu objętego pomocą (umowy o pracę i umowy cywilno-prawne z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej).

Kategoria A

Koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących do wykonywania badań w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji Projektu objętego pomocą. Jeżeli aparatura naukowo-badawcza i inne urządzenia nie są wykorzystywane na potrzeby realizacji Projektu objętego pomocą przez całkowity okres ich użytkowania, są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji badań przemysłowych lub prac rozwojowych, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości.

Koszty wynikające z odpłatnego korzystania z aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących do wykonywania badań, w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji Projektu objętego pomocą.

Kategoria G

Koszty gruntów i budynków, w zakresie i przez okres, w jakim są używane do realizacji Projektu objętego pomocą.

W przypadku budynków są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi prowadzenia badań przemysłowych lub prac rozwojowych, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości.

W przypadku gruntów są to koszty związane z przeniesieniem własności, koszty wynikające z odpłatnego korzystania z gruntów lub rzeczywiste poniesione koszty kapitałowe.

Kategoria G – ciąg dalszy

W ramach tej kategorii kwalifikowane są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- dzierżawa gruntów – tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej,
- wieczyste użytkowanie gruntów – tylko raty użytkowania wieczystego bez części odsetkowej,
- amortyzacja budynków – w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu kwalifikowana jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji projektu.

Koszt przeniesienia własności gruntu lub użytkowania wieczystego gruntu nie może przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu.

Kategoria E

Koszty:

- usług badawczych wykonanych na podstawie umowy,
 - wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how i nieopatentowanej wiedzy technicznej zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych,
 - usług doradczych i usług równorzędnych,
 - koszty bezpośrednio związane z postępowaniami dotyczącymi uzyskania praw własności przemysłowej,
- wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby realizacji Projektu objętego pomocą.

Kategoria E – ciąg dalszy

Koszty związane z postępowaniami dotyczącymi uzyskania praw własności przemysłowej stanowią koszt kwalifikowany wyłącznie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców i obejmują:

- koszty poprzedzające udzielenie patentu na wynalazek, dodatkowego prawa ochronnego na wynalazek, prawa ochronnego na wzór użytkowy lub prawa z rejestracji wzoru przemysłowego, w tym koszty związane ze zgłoszeniem wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego;
- koszty tłumaczenia, w tym tłumaczenia przysięgłego, dokumentacji niezbędnej do zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego;
- koszty postępowania spornego.

Kategoria Op

Inne koszty operacyjne, w tym koszty nabycia i zużycia materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją Projektu objętego pomocą (w zakresie wykonywania działalności badawczej), w tym: koszty certyfikacji rezultatu Projektu, koszty obsługi instrumentów zabezpieczających realizację umowy oraz koszty promocji Projektu (koszty promocji według limitów: w projektach poniżej 10 milionów złotych – do 3% wartości projektu, w projektach o wartości 10-30 milionów złotych – do 2% wartości projektu, w projektach o wartości powyżej 30 milionów złotych – do 1,5% wartości projektu).

Kategoria Op – ciąg dalszy

Koszty promocji Projektu oraz koszty obsługi instrumentów zabezpieczających realizację umowy stanowią koszt kwalifikowany wyłącznie dla beneficjenta (nie stanowią kosztu kwalifikowanego dla konsorcjanta biznesowego).

Kategoria O

Koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją Projektu objętego pomocą (do 17% dla beneficjenta oraz 6% dla konsorcjanta biznesowego kosztów kwalifikowanych wykazanych w pozostałych kategoriach kosztów):

- koszty wynajmu lub utrzymania budynków niezbędnych dla realizacji projektu, tj.: koszty wynajmu, czynszu lub amortyzacji budynków administracyjnych, koszty mediów, koszty sprzątania i ochrony pomieszczeń, koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji projektu;
- koszty administracyjne, tj.: opłaty za telefony, Internet, usługi pocztowe i kurierskie, opłaty skarbowe i notarialne, BHP, usługi bankowe, koszty ubezpieczeń majątkowych, zakup materiałów biurowych;

Kategoria O – ciąg dalszy

- koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy personelu zarządzającego oraz personelu wsparcia;
- inne niż koszty wynagrodzeń koszty związane z zatrudnionym personelem tj. delegacje;
- koszty zakupu usług zewnętrznych, obejmujących usługi księgowe, audytu (w tym koszty usług w zakresie obowiązkowego audytu zewnętrznego), usługi prawne, które nie stanowią elementu stałej lub okresowej działalności beneficjenta, ani nie są związane z jego bieżącymi wydatkami operacyjnymi, zakup ogłoszeń prasowych, usługi drukarskie i usługi kopiowania dokumentów.

Wydatkiem kwalifikowanym jest podatek VAT, który nie może zostać odzyskany przez beneficjenta, w oparciu o obowiązujące przepisy krajowe.

Podatek VAT jest wydatkiem kwalifikowanym tylko wtedy, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez beneficjenta (art. 7 ust. 1 lit. d) rozporządzenia 1080/2006).

VAT podlegający odzyskaniu w jakikolwiek sposób nie będzie uważany za kwalifikowany, nawet jeśli nie został faktycznie odzyskany przez beneficjenta, a jedynie zaistniała taka możliwość, wskazana w przepisach prawa.

Pytanie: Czy wkładem finansowym konsorcjanta biznesowego może być know-how/licencja/certyfikacja wniesiona aportem?

Odpowiedź:

Wkład finansowy konsorcjanta biznesowego może być wniesiony w formie pieniężnej lub poprzez realizację części zadań w projekcie. Jeśli wkład finansowy jest wnoszony przez konsorcjanta biznesowego poprzez realizację części zadań w projekcie, to w takiej sytuacji jest on równy wydatkom kwalifikowanym ponoszonym przez konsorcjanta biznesowego w związku z realizacją projektu - wydatki te muszą być zgodne z *Katalogiem kosztów kwalifikowalnych dla projektów składanych w konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3 PO IG.*

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Zgodnie z *Katalogiem kosztów kwalifikowalnych dla projektów składanych w konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3 PO IG* w ramach kategorii E kosztem kwalifikowanym są koszty wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how i nieopatentowanej wiedzy technicznej zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych.

Wniesienie przez konsorcjanta biznesowego aportem know-how/licencji/certyfikacji nie stanowi wkładu finansowego konsorcjanta biznesowego ponieważ nie spełnia warunków kwalifikowalności określonych w *Katalogu kosztów kwalifikowanych...* (nie jest zakupiony lub użytkowany na podstawie licencji, uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych).

Pytanie: Czy zakup sprzętu laboratoryjnego (czyli środka trwałego) może być sfinansowany w całości czy tylko poprzez odpisy amortyzacyjne na czas projektu, czyli nie dłużej niż do czerwca 2015 r.?

Odpowiedź:

W ramach projektu można rozliczyć koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących do wykonywania badań w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji Projektu objętego pomocą. Jeżeli aparatura naukowo-badawcza i inne urządzenia nie są wykorzystywane na potrzeby realizacji Projektu objętego pomocą przez całkowity okres ich użytkowania, są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji badań przemysłowych lub prac rozwojowych, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości.

Pytanie: Co dzieje się z urządzeniami zakupionymi w ramach projektu? Mogą zostać u przedsiębiorcy?

Odpowiedź:

Zgodnie z *Katalogiem kosztów kwalifikowanych dla projektów składanych w konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3 POIG* kosztem kwalifikowanym są koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących do wykonywania badań w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji Projektu objętego pomocą.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Jeżeli aparatura naukowo-badawcza i inne urządzenia nie są wykorzystywane na potrzeby realizacji Projektu objętego pomocą przez całkowity okres ich użytkowania, są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji badań przemysłowych lub prac rozwojowych, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości. Po zakończeniu Projektu urządzenia zakupione w ramach Projektu pozostają u tego członka konsorcjum, który dokonał ich zakupu.

Pytanie: Czy w ramach realizacji Projektu można przeznaczyć na zakup aparatury badawczej więcej niż 20% budżetu Projektu?

Odpowiedź:

W ramach konkursu 1.3.1 nie ma ograniczenia procentowego wydatków na aparaturę badawczą. Proszę jednak zwrócić uwagę, że w ramach działania 1.3.1 POIG wspierane są Projekty badawcze, w związku z tym ekspert oceniający wniosek o dofinansowanie, w przypadku znacznego udziału takich kosztów w przewidywanych wydatkach kwalifikowanych, może potraktować taki Projekt jako infrastrukturalny, a nie badawczy.

Pytanie: Czy koszty związane z amortyzacją wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowane?

Odpowiedź:

Koszty odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych w realizacji Projektu stanowią koszt kwalifikowany, pod warunkiem, że odpowiadają okresowi realizacji badań przemysłowych lub prac rozwojowych i zostały obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości.

Pytanie: Czy odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości aparatury badawczej stanowią koszt kwalifikowany, jeżeli zakup aparatury był sfinansowany ze środków publicznych?

Odpowiedź:

Odpisy amortyzacyjne środków trwałych, których zakup został sfinansowanych ze środków wspólnotowych lub z dotacji krajowych, są kosztem niekwalifikowanym ponieważ stanowi to podwójne dofinansowanie.

Pytanie: Czy koszt usług doradczych związanych z wykonaniem studium wykonalności można zaliczyć do kosztów kwalifikowanych projektu?

Odpowiedź:

Koszty związane z przygotowaniem Projektu, takie jak studium wykonalności, stanowią wydatek kwalifikowany, przy czym wydatki mogą być kwalifikowane (Projekt może zostać rozpoczęty) po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie. W przypadku poniesienia jakichkolwiek wydatków przed rozpoczęciem okresu kwalifikowalności wydatków (dniem złożenia wniosku o dofinansowanie) wszelkie koszty w ramach Projektu zostaną uznane za niekwalifikowane.

Pytanie: Czy koszt studium wykonalności będzie pracą rozwojową czy badaniem przemysłowym?

Odpowiedź:

Koszt studium wykonalności należy przypisać proporcjonalnie do badań przemysłowych oraz prac rozwojowych biorąc pod uwagę udział kosztów poszczególnych badań w wydatkach kwalifikowanych w projekcie, tzn. jeśli wartość wydatków kwalifikowanych w projekcie wynosi 100 PLN, z czego 60 PLN dotyczy badań przemysłowych, a 40 PLN prac rozwojowych, to koszt studium wykonalności należy w 60% przypisać do badań przemysłowych i w 40% do prac rozwojowych.

Pytanie: Koncepcja realizacji projektu zakłada, że część działań planowanych w projekcie zostanie wykonanych przez pracowników przedsiębiorstwa będącego konsorcjantem biznesowym. Czy kosztem kwalifikowanym mogą być wynagrodzenia pracowników tego przedsiębiorstwa wykonujących działania zaplanowane w projekcie? Czy do realizacji projektu mogą być zatrudniani pracownicy pomocniczy (techniczni)?

Odpowiedź:

Zgodnie z *Katalogiem kosztów kwalifikowanych dla projektów składanych w konkursie w 2012 r. w ramach Działania 1.3 POIG* w ramach kategorii W kwalifikowane są koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, osób zatrudnionych przy prowadzeniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, w części w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją Projektu objętego pomocą (umowy o pracę i umowy cywilno-prawne z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej).

Odpowiedź (ciąg dalszy):

W związku z powyższym koszty wynagrodzeń pracowników konsorcjanta biznesowego (również pracowników pomocniczych/technicznych) wykonujących zadania w projekcie mogą stanowić koszt kwalifikowany - za kwalifikowaną może zostać uznana ta część wynagrodzenia, która odpowiada procentowemu zaangażowaniu pracownika w zadania związane z realizacją POIG, mierzonemu proporcją czasu pracy poświęconego na ww. zadania.

Pytanie: Na jakiej podstawie mogą być ustalane stawki wynagrodzenia dla pracowników biorących udział w projekcie? Czy i w jakim stopniu mogą one odbiegać od stawek ustalonych w regulaminie/innym dokumencie regulującym stawki za pracę pracodawcy oraz w jakim stopniu stawki te powinny być zgodne ze stawką wg której pracownik pracuje obecnie?

Odpowiedź:

Wynagrodzenie wypłacane pracownikowi jednostki musi być zgodne z przepisami prawa i regulaminem wynagrodzeń obowiązującym w danej jednostce oraz zgodne ze stawkami rynkowymi.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Ponadto, zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO IG, 2007-2013 w ramach kosztów wynagrodzeń mogą być rozliczane m.in.:

- a) wynagrodzenie zasadnicze, premie i nagrody, w tym premie o charakterze uznaniowym, wynikające z regulaminu wynagrodzeń danej instytucji, ustalającego jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z POIG);
- b) dodatek zadaniowy lub funkcyjny za zadania lub funkcje w projekcie, pod warunkiem, że wynagrodzenie zasadnicze pracownika otrzymującego dodatek zadaniowy lub funkcyjny nie jest finansowane ze środków projektu współfinansowanego z POIG.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Zgodnie z powyższymi Wytycznymi... wydatki kwalifikowane muszą być dokonywane w sposób oszczędny, to jest poniesione przy zachowaniu zasady osiągnięcia założonego efektu przy jak najniższych kosztach.

Pytanie: Czy jest dopuszczalne jednoczesne zawarcie z kierownikiem danego zadania umowy o pracę - w zakresie realizacji zadań administracyjnych (zarządczych) oraz umowy o dzieło – w zakresie dotyczącym zadań merytorycznych? Czy jedna osoba może być kierownikiem dwóch projektów, których wnioski będą złożone w konkursie?

Odpowiedź:

Jeżeli taka forma zatrudnienia jest zgodna z przepisami obowiązującymi w tym zakresie, Instytucja Pośrednicząca będzie ją uznawała za wydatek kwalifikowany w projekcie.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Zwracamy jednak uwagę, że zgodnie z przepisami prawa pracy oraz ugruntowanym orzecznictwem sądów z tym samym pracownikiem w zakresie wykonywania tego samego rodzaju pracy pracodawca może pozostawać w jednym stosunku pracy. Również zawarcie przez pracodawcę umowy cywilnoprawnej z pracownikiem zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidującej wykonywanie po godzinach pracy tego samego rodzaju może stanowić naruszenie zapisów Kodeksu Pracy.

Pytanie: Kto może zarządzać projektem? Czy może być to osoba z firmy zewnętrznej? Czy koszty tego typu zaliczamy do kosztów ogólnych i jaką kwotę można na to przeznaczyć (% dofinansowania)?

Odpowiedź:

Decyzja, kto będzie zarządzał projektem należy do beneficjenta. Koszty związane z zarządzaniem projektem należy zaliczyć do Kategorii O (koszty ogólne). Zgodnie z *Katalogiem kosztów kwalifikowanych dla projektów składanych w ramach Działania 1.3 POIG* nie występuje żadne ograniczenie dotyczące wielkości kosztów związanych w zarządzaniem projektem.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Zwracam jednak uwagę, że obowiązują limity dla samej Kategorii O koszty ogólne mogą wynieść do 17% dla beneficjenta oraz 6 % dla konsorcjanta biznesowego kosztów kwalifikowanych wykazanych przez danego członka konsorcjum w pozostałych kategoriach kosztów.

Pytanie: Czy w bieżącym konkursie 1.3.1 POIG ZFŚS jest kosztem kwalifikowanym?

Odpowiedź:

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 z dnia 29 marca 2011 r. (wersja Wytycznych... obowiązująca w dniu ogłoszenia konkursu) odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz świadczenia finansowane z ZFŚS stanowią wydatek niekwalifikowany.

Pytanie: Czy w odniesieniu do kosztów ogólnych z limitem 17%/6% konieczne jest przedstawienie metodologii obliczania poszczególnych kosztów (np. w ramach projektu koszt telefonu, Internetu rozliczany jest jako 30%, a np. koszt sprzątnięcia, ochrony itp. 15%) czy też beneficjent po prostu deklaruje wysokość i to wystarcza?

Odpowiedź: Kategoria kosztów ogólnych nie jest kategorią rozliczaną za pomocą ryczałtu i mogą być w niej rozliczane rzeczywiście poniesione koszty związane z zarządzaniem projektem do wysokości 17% dla beneficjenta oraz 6 % dla konsorcjanta biznesowego ich kosztów kwalifikowanych wykazanych w pozostałych kategoriach kosztów.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Rozliczane w projekcie koszty ogólne powinny być określone zgodnie z należycie uzasadnioną i rzetelną metodologią (np. przy kosztach sprzątnięcia udział powierzchni wykorzystywanej do realizacji projektu).

Pytanie: W jaki sposób następuje realizacja projektu od strony finansowej, tzn. od czego zależy czy Beneficjent będzie finansowany na zasadzie zaliczki czy też refundacji? Kiedy wpływa na konto pierwsze zaliczka? Czy zaraz po podpisaniu umowy?

Odpowiedź:

Zgodnie z par. 5 pkt. 14 umowy o dofinansowanie wypłata dofinansowania następuje w formie:

- refundacji albo**
- zaliczki albo**
- obu powyższych formach.**

Decyzja o formie finansowania projektu należy do beneficjenta.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Wypłata zaliczki następuje na podstawie złożonego przez beneficjenta wniosku o płatność zaliczkową - jeżeli beneficjent złoży wniosek o płatność zaliczkową niezwłocznie po podpisaniu umowy o dofinansowanie, to wypłata nastąpi po upływie ok. 2-3 tygodni. Zwracamy również uwagę, że zgodnie z par. 8 pkt. 2 umowy o dofinansowanie pierwsza płatność zaliczkowa nie może przekroczyć 50% łącznej kwoty dofinansowania, a zgodnie z par. 8 pkt. 8 umowy o dofinansowanie wniosek o płatność rozliczający transzę zaliczki w całości beneficjent zobowiązany jest złożyć w terminie 120 dni od dnia jej przekazania na rachunek bankowy.

Odpowiedź (ciąg dalszy):

Rozliczenie zaliczki polega na wykazaniu we wniosku o płatność kosztów kwalifikowanych lub na zwrocie niewykorzystanych środków. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność na pełną kwotę transzy zaliczki lub w ww. terminie, od środków pozostałych do rozliczenia, przekazanych w ramach tej transzy, nalicza się odsetki jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia przekazania środków do dnia złożenia wniosku o płatność rozliczającego daną transzę zaliczki.

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ